

Περιεχόμενα

- Συναρτήσεις (Μέρος Α)
  - Ορισμός
  - Βασικές έννοιες
  - Τρόποι έκφρασης
  - Γραφική παράσταση
  - Χαρακτηριστικές συναρτήσεις
  - Γραφήματα στο Octave/Matlab

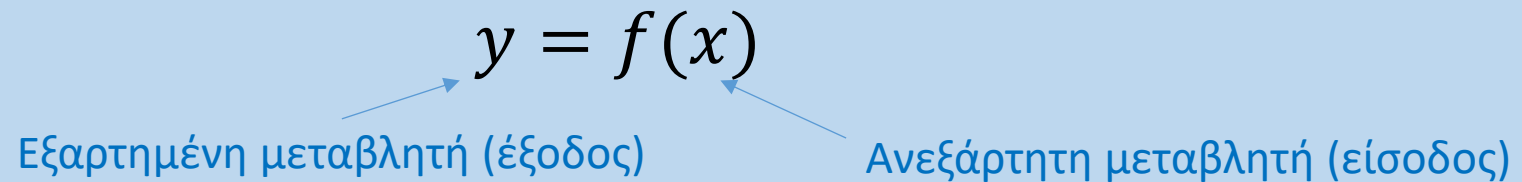
Συνάρτηση f

Ορισμός: Έστω X και Y δύο μη κενά σύνολα. Μία **συνάρτηση** f από το X στο Y είναι μια σχέση που συνδέει κάθε στοιχείο του X με ακριβώς ένα στοιχείο του Y

$$y = f(x)$$

Συνάρτηση f

Ορισμός: Έστω X και Y δύο μη κενά σύνολα. Μία **συνάρτηση** f από το X στο Y είναι μια σχέση που συνδέει κάθε στοιχείο του X με ακριβώς ένα στοιχείο του Y

$$y = f(x)$$

Εξαρτημένη μεταβλητή (έξοδος)

Ανεξάρτητη μεταβλητή (είσοδος)

Συνάρτηση f

Ορισμός: Έστω X και Y δύο μη κενά σύνολα. Μία **συνάρτηση** f από το X στο Y είναι μια σχέση που συνδέει κάθε στοιχείο του X με ακριβώς ένα στοιχείο του Y

$$y = f(x)$$

Εξαρτημένη μεταβλητή (έξοδος)

Ανεξάρτητη μεταβλητή (είσοδος)

- Αν τα σύνολα X και Y είναι σύνολα πραγματικών αριθμών, η συνάρτηση ονομάζεται **πραγματική συνάρτηση**
- Αν τα σύνολα X και Y είναι σύνολα μιγαδικών αριθμών, η συνάρτηση ονομάζεται **μιγαδική συνάρτηση** κλπ
- Εδώ θα ασχοληθούμε με πραγματικές συναρτήσεις

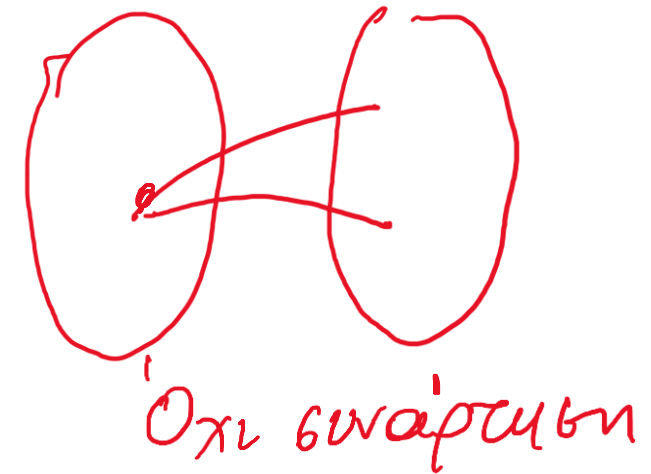
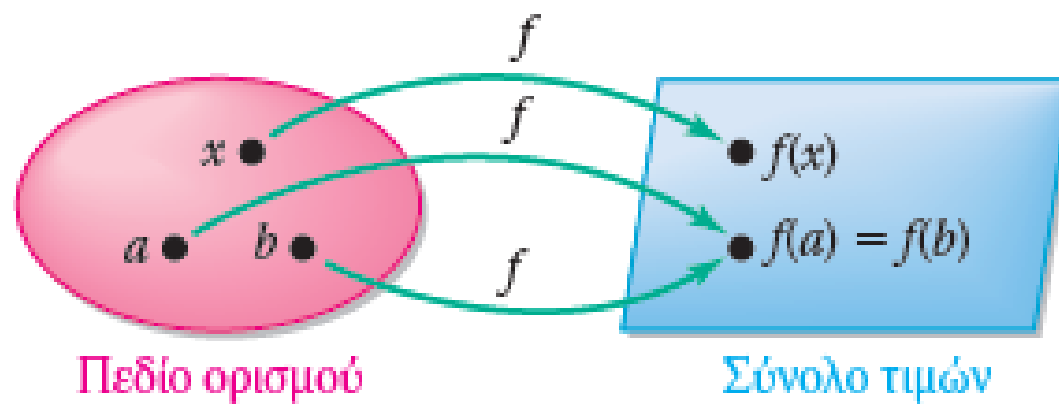
Βασικές έννοιες

- Η συνάρτηση f λαμβάνει τιμές από το σύνολο A και παράγει τιμές στο σύνολο B

$$f: A \rightarrow B$$

- Αν δοθεί η ίδια τιμή ως είσοδος θα παραχθεί η ίδια τιμή ως έξοδος
- **Πεδίο ορισμού συνάρτησης (domain):** είναι το σύνολο τιμών για το οποίο έχει νόημα η συνάρτηση
- **Πεδίο τιμών συνάρτησης (range):** είναι το σύνολο όλων των τιμών $f(x)$ που παράγονται όταν το x μεταβάλλεται σε όλο το πεδίο ορισμού της f .

Συνάρτηση

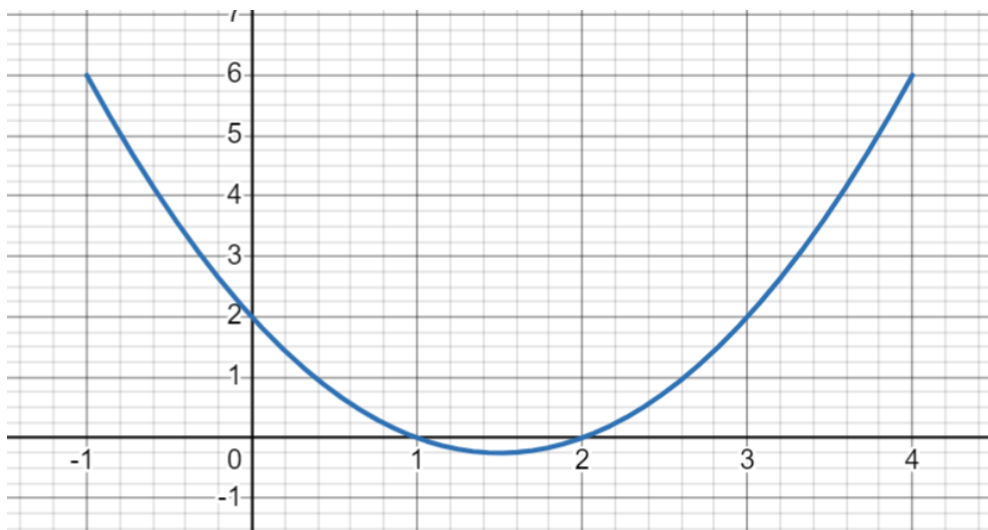

Τρόποι έκφρασης συναρτήσεων

- Έκφραση με τύπο (αναλυτική έκφραση)

$$f(x) = x^2 - 3x + 2$$

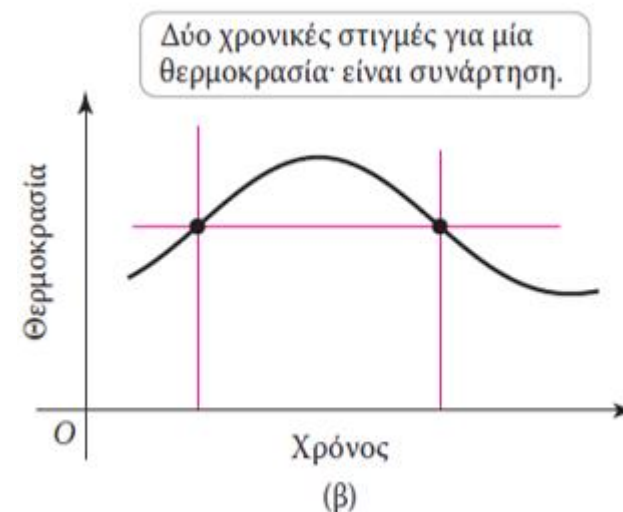
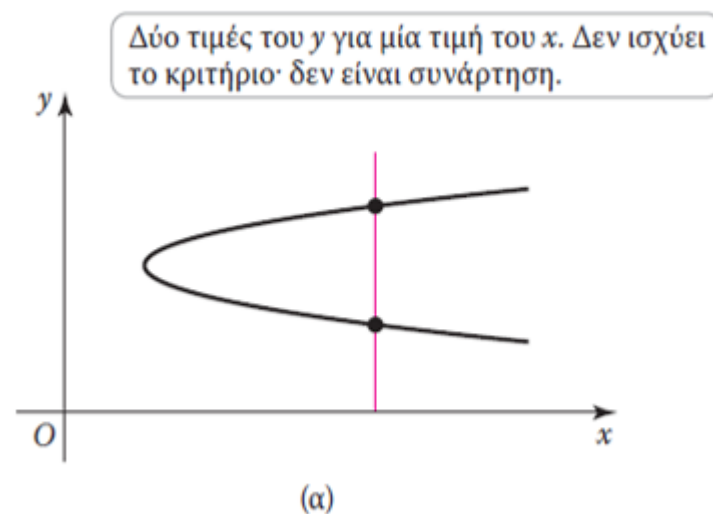
- Έκφραση με πίνακα τιμών
- Γραφική παράσταση συνάρτησης

x	$x^2 - 3x + 2$
-1	6
-0.5	3.75
0	2
0.5	0.75
1	0
1.5	-0.25
2	0
2.5	0.75
3	2
3.5	3.75
4	6

Γραφική παράσταση συνάρτησης

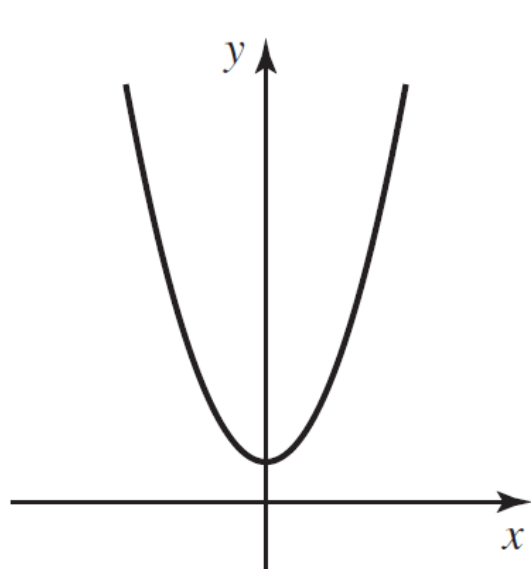
- Δεν υπάρχουν σημεία της γραφικής παράστασης της f με την ίδια τετμημένη
- **Κριτήριο της κατακόρυφης γραμμής:** δεν θα πρέπει η γραφική παράσταση μιας συνάρτησης να τέμνεται από οποιαδήποτε κατακόρυφη γραμμή σε περισσότερα από ένα σημεία
- Αν για ένα σημείο x_0 του άξονα x η κατακόρυφη γραμμή δεν τέμνει το γράφημα τότε το x_0 δεν ανήκει στο πεδίο ορισμού της συνάρτησης f

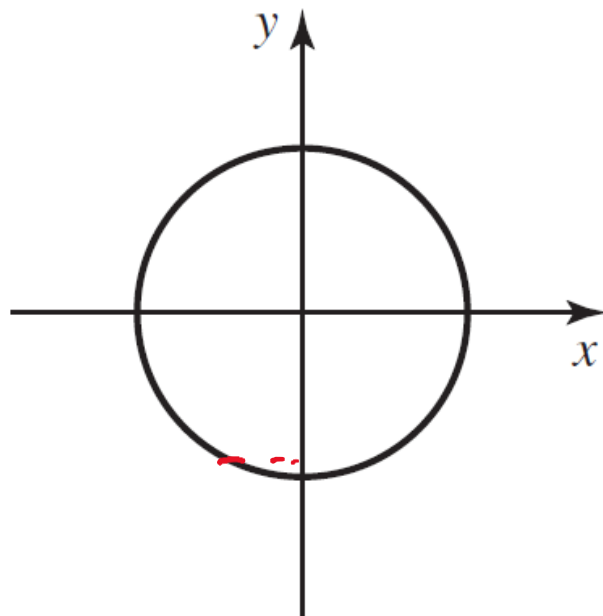

Κριτήριο Κατακόρυφης Ευθείας

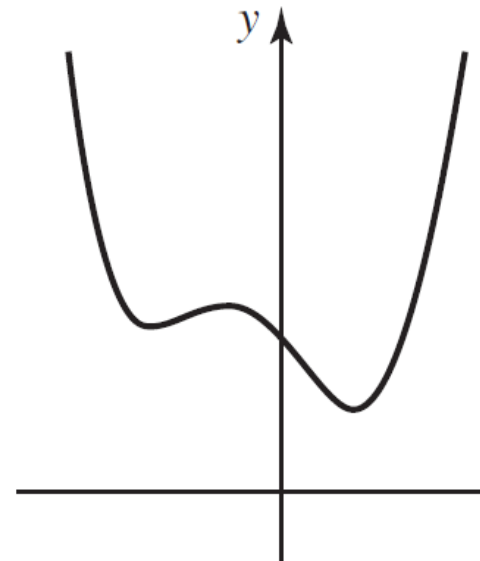
Ποια από τις παρακάτω γραφικές παραστάσεις παριστάνει συνάρτηση;

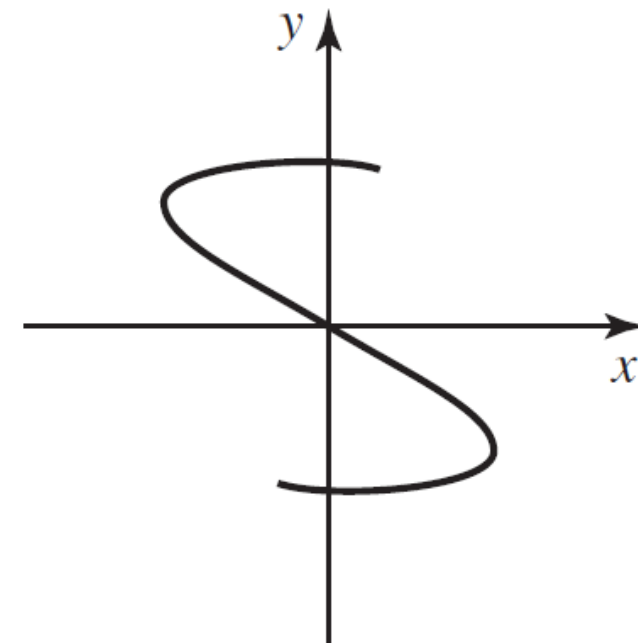
(α)

(β)

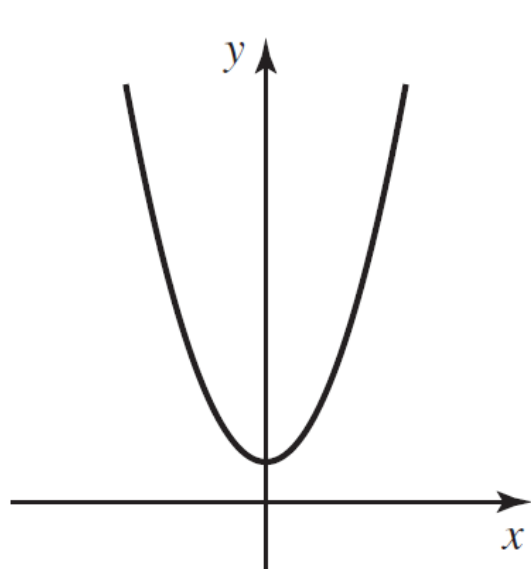
(γ)

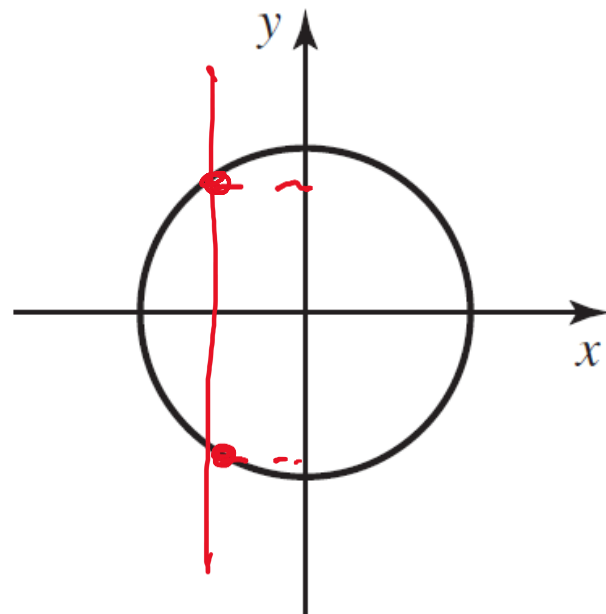
(δ)

Κριτήριο Κατακόρυφης Ευθείας

Ποια από τις παρακάτω γραφικές παραστάσεις παριστάνει συνάρτηση;

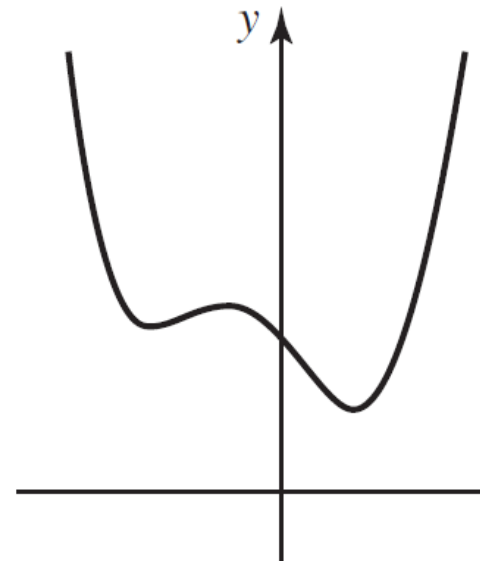

(α)

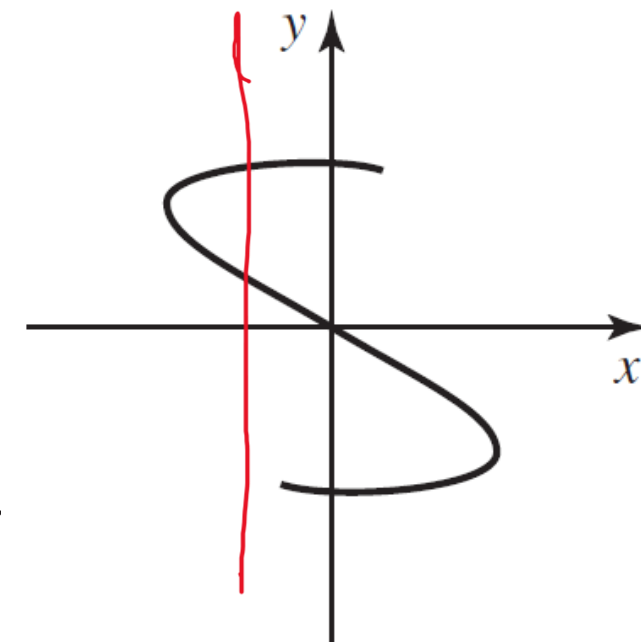

(β)

όχι συνάρτ

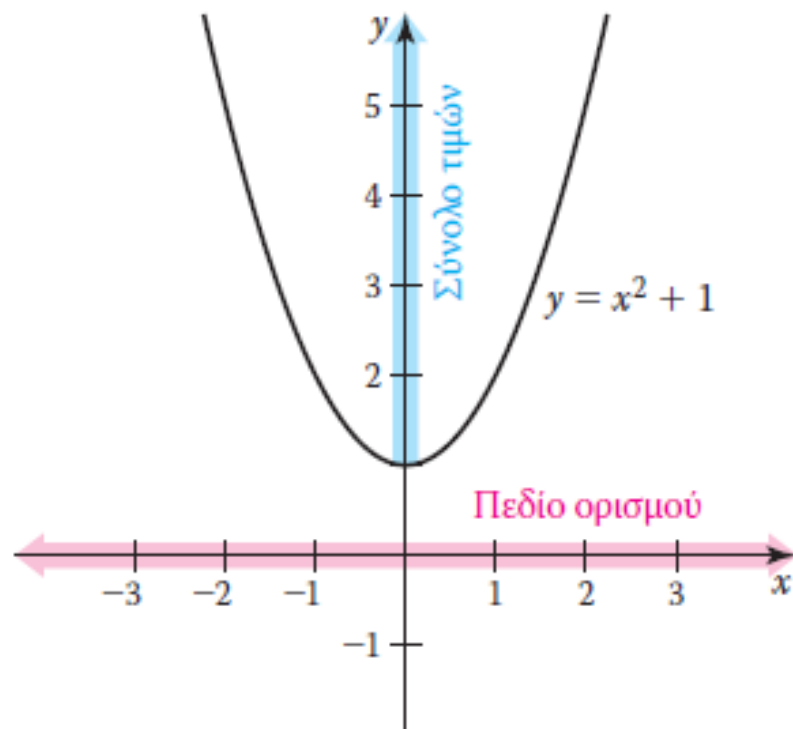
(γ)

(δ)

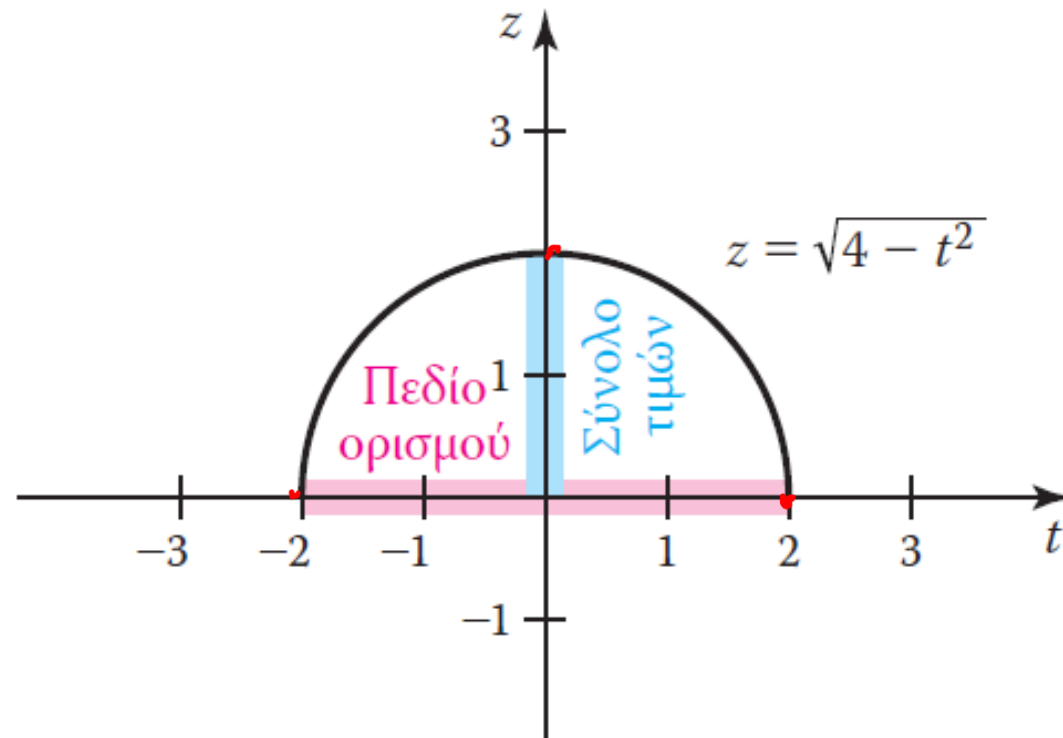
όχι

Παράδειγμα 1

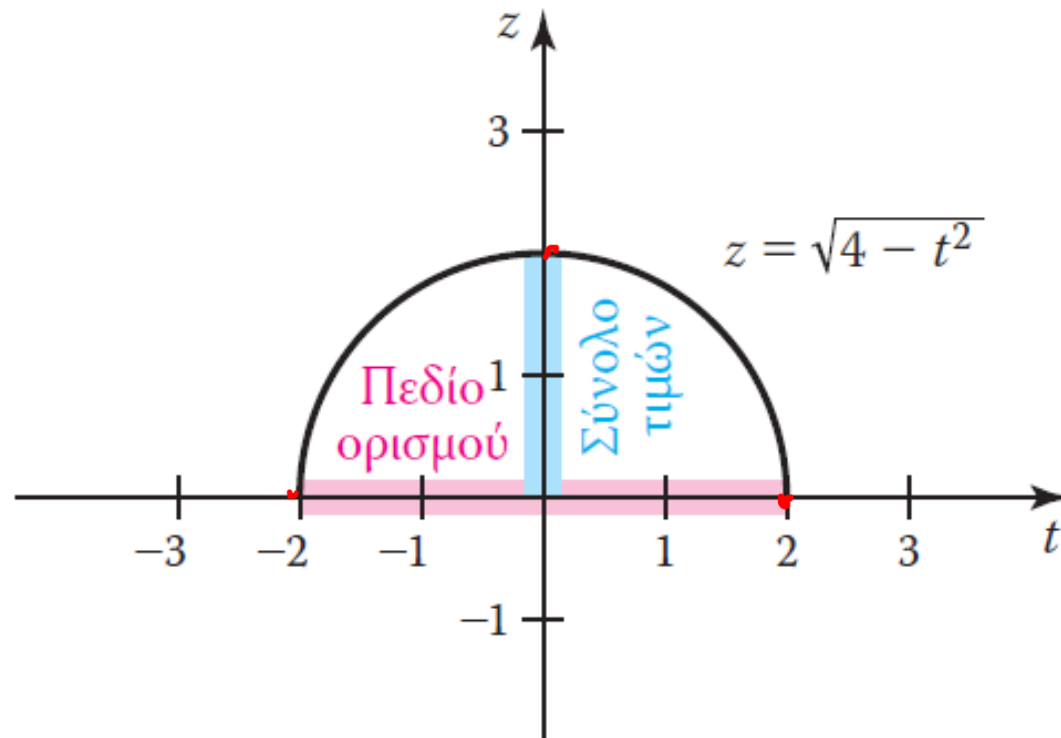

Η συνάρτηση $f(x)=x^2+1$ είναι πολυωνυμική και ορίζεται για όλες τις τιμές του x . Επομένως $D(f)= \mathbb{R}$.
Επειδή $x^2 \geq 0$ για κάθε x , είναι $x^2+1 \geq 1$, άρα το σύνολο τιμών της f είναι το $[1, \infty)$.

Παράδειγμα 2

Παράδειγμα 2

$$4 - t^2 \geq 0$$

$$4 \geq t^2$$

$$t^2 \leq 4$$

$$\sqrt{t^2} \leq \sqrt{4}$$

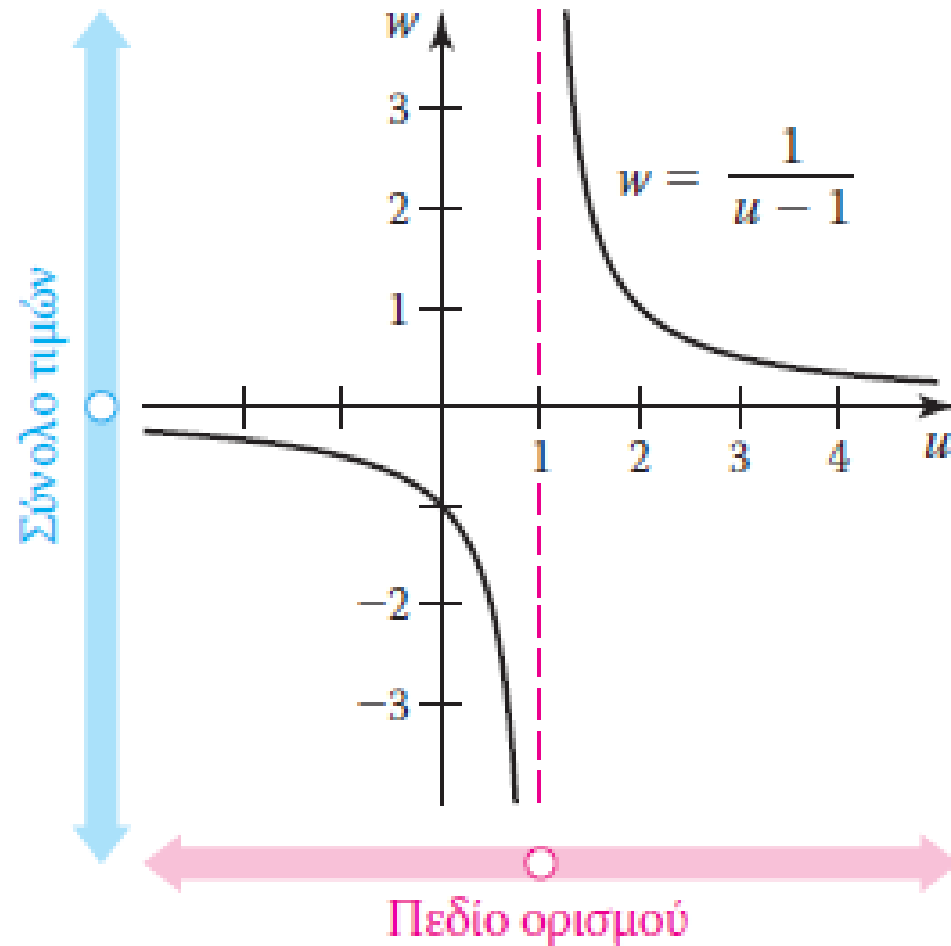
$$|t| \leq 2$$

$$-2 \leq t \leq 2$$

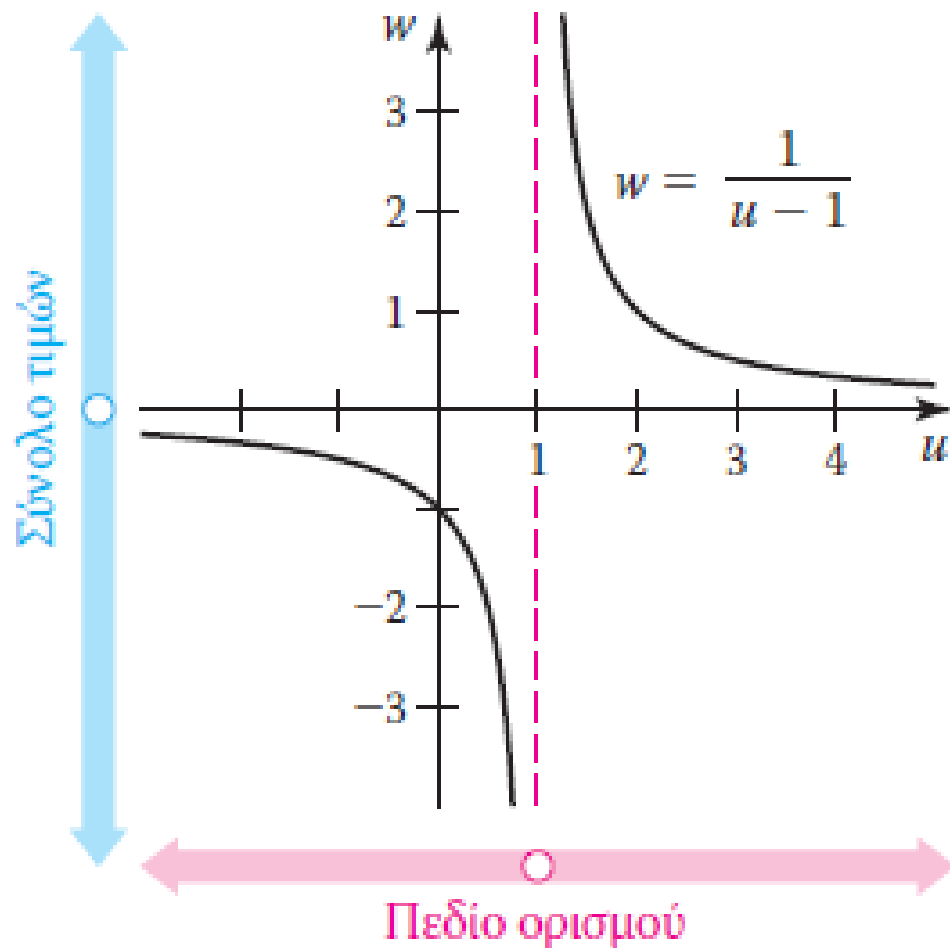
$$D(f) = [-2, 2]$$

$$R(f) = [0, 2]$$

Παράδειγμα 3

Παράδειγμα 3

$$\mathcal{D}(f) = \mathbb{R}^* =$$

$$(-\infty, 0) \cup (0, +\infty)$$

$$\mathcal{R}(f) = \mathbb{R}^*$$

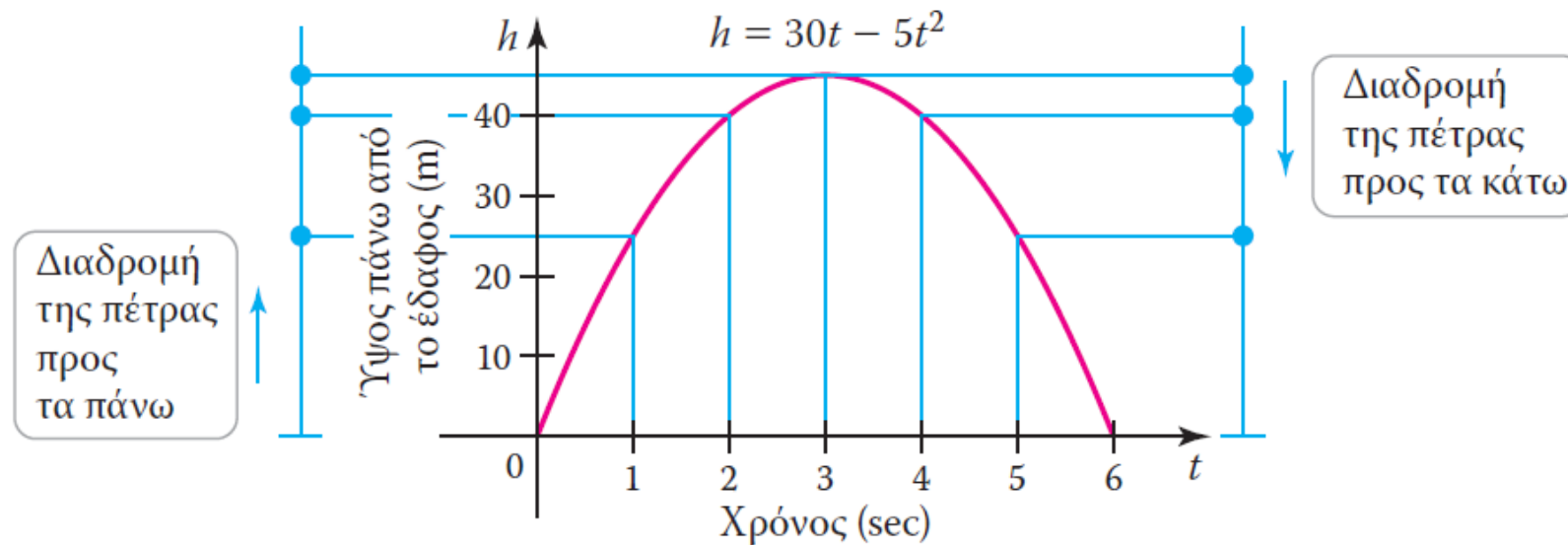
Παράδειγμα 4

Τη χρονική στιγμή $t = 0$ μια πέτρα ρίχνεται κατακόρυφα προς τα πάνω με ταχύτητα $30m/sec$. Το ύψος της πάνω από το έδαφος σε μέτρα δίνεται ως $h = 30t - 5t^2$. Βρείτε το πεδίο ορισμού και το σύνολο τιμών της h .

Παράδειγμα 4

Τη χρονική στιγμή $t = 0$ μια πέτρα ρίχνεται κατακόρυφα προς τα πάνω με ταχύτητα 30m/sec . Το ύψος της πάνω από το έδαφος σε μέτρα δίνεται ως $h = 30t - 5t^2$. Βρείτε το πεδίο ορισμού και το σύνολο τιμών της h .

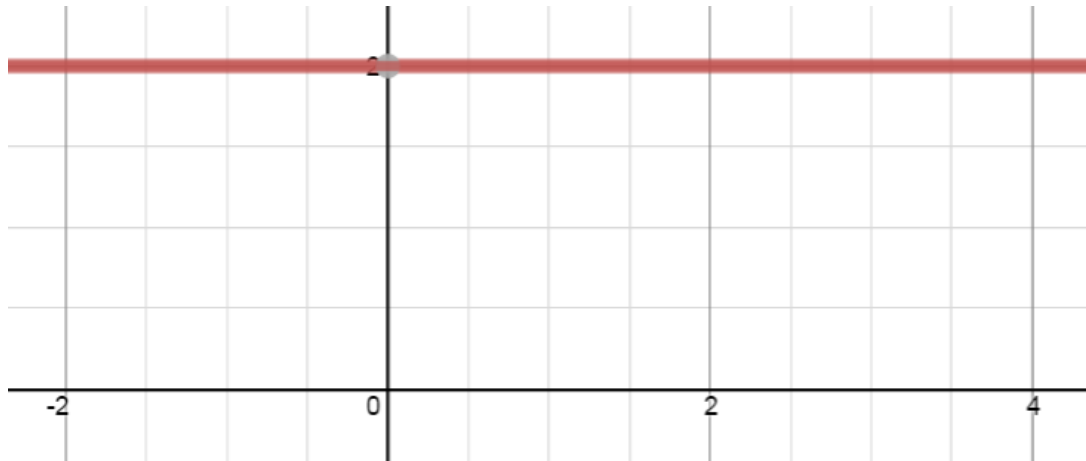

Λύση

- Αν και η h ορίζεται για κάθε t , οι μόνοι συναφείς χρόνοι είναι η χρ. στιγμή $t = 0$ και όταν βρίσκει το έδαφος $t = 6$ (λύση της εξίσωσης $h = 0 \Leftrightarrow 30t - 5t^2 = 0 \Leftrightarrow 5t(6 - t) = 0 \Leftrightarrow$).
- Άρα $D(f) = [0,6]$
- Η μεγαλύτερη τιμή του h είναι στα μισά της διαδρομής δηλ. για $t = 3$. Τότε $h = 45$, άρα σύνολο τιμών $R(f) = [0,45]$.
- Σημείωση: Το παραπάνω γράφημα δεν είναι η τροχιά της πέτρας η οποία είναι κατακόρυφη.

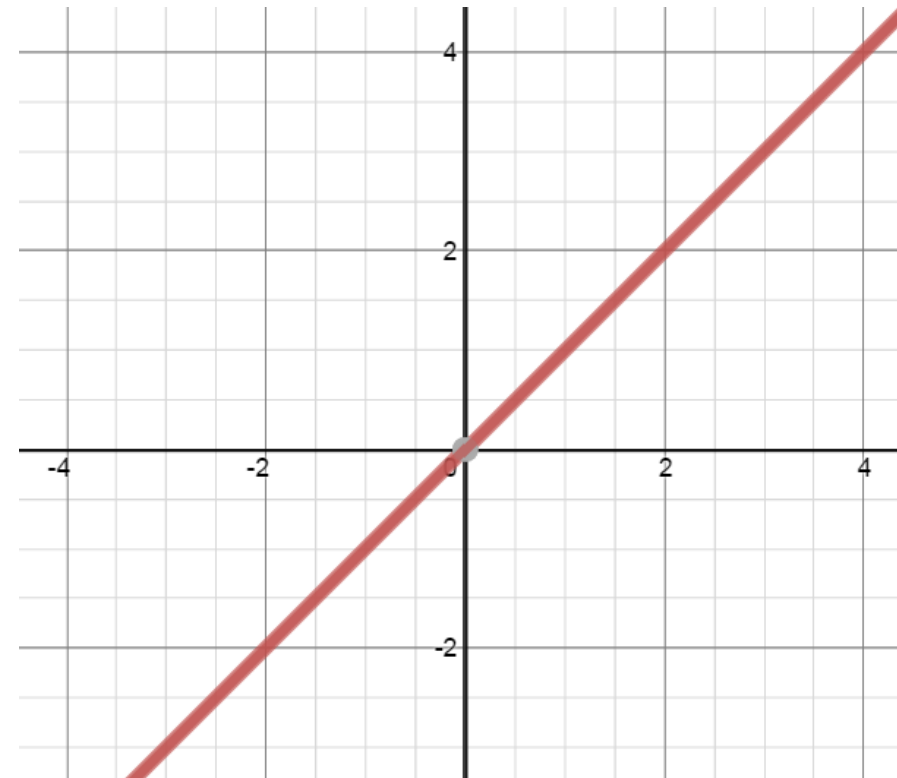
Χαρακτηριστικές συναρτήσεις (1/6)

$$f(x) = k$$

σταθερή συνάρτηση

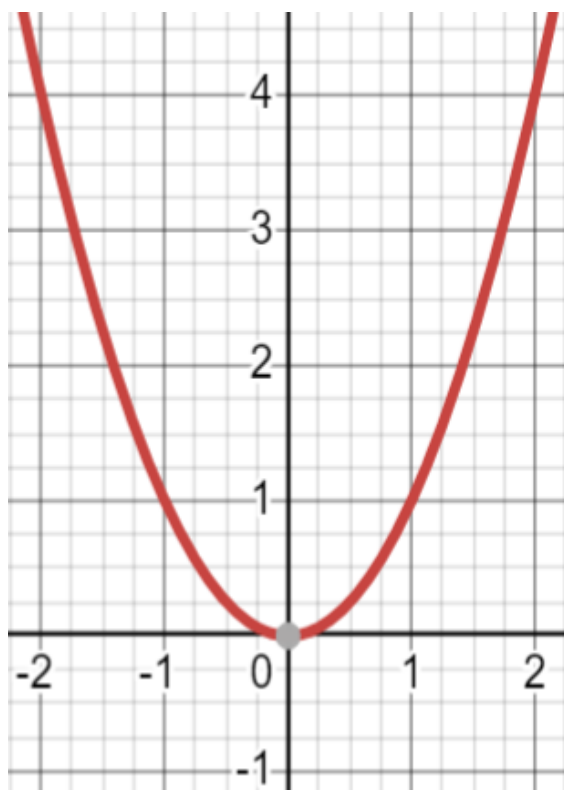
$$f(x) = x$$

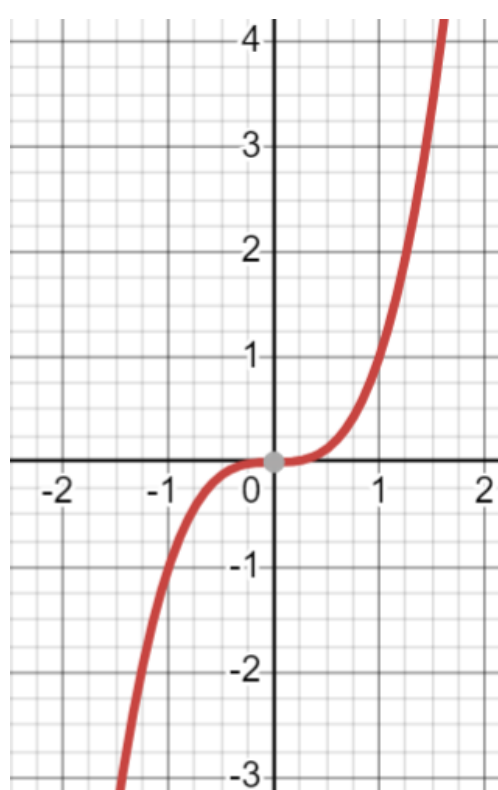
ταυτοτική συνάρτηση

Χαρακτηριστικές συναρτήσεις (2/6)

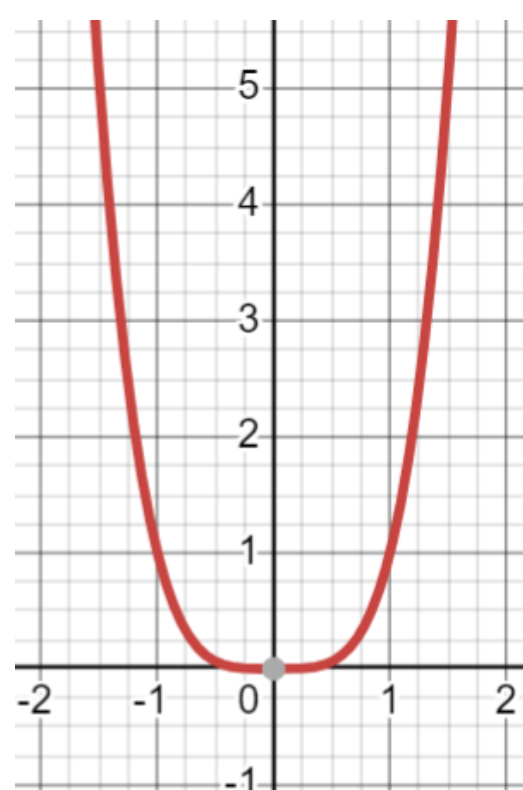
Συνάρτηση Δύναμης $f(x) = x^n$, n θετικός ακέραιος

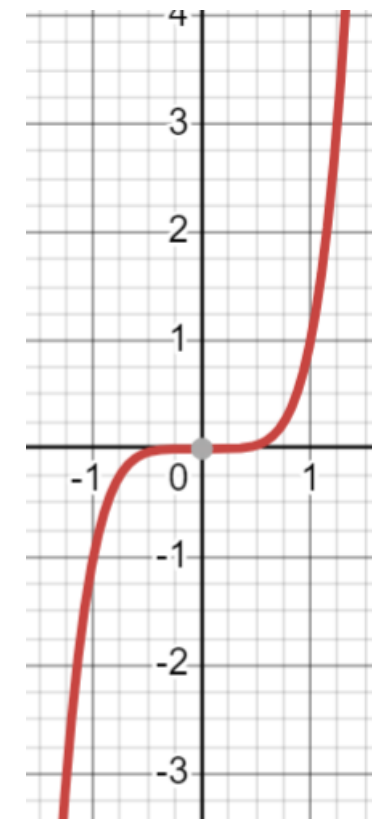
$$f(x) = x^2$$

$$f(x) = x^3$$

$$f(x) = x^4$$

$$f(x) = x^5$$

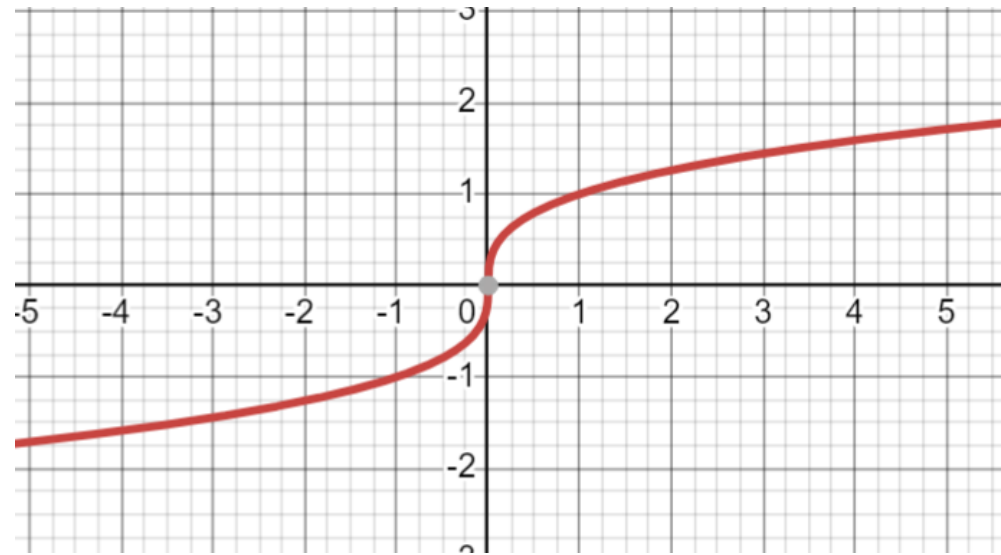
Χαρακτηριστικές συναρτήσεις (3/6)

$$f(x) = \sqrt{x}$$

συνάρτηση τετραγωνικής ρίζας

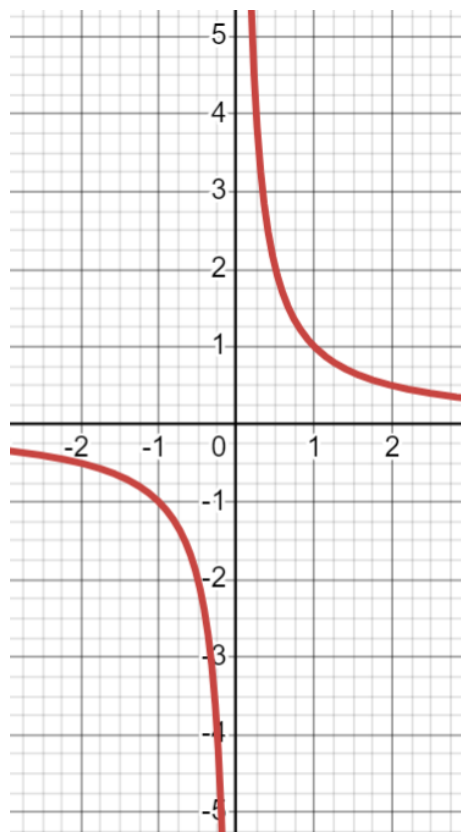
$$f(x) = \sqrt[3]{x}$$

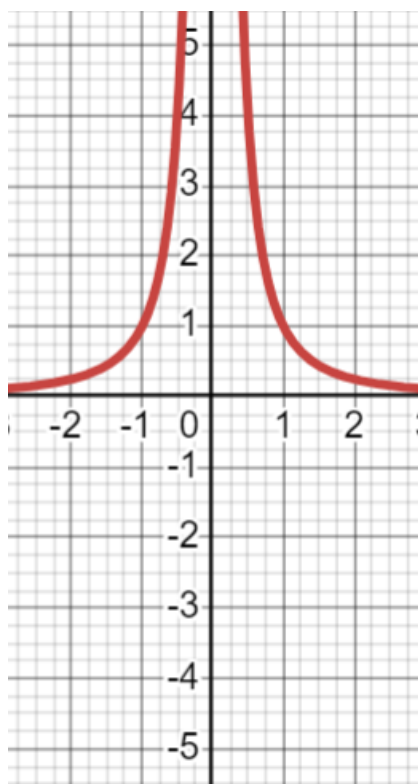
συνάρτηση κυβική ρίζας

Χαρακτηριστικές συναρτήσεις (4/6)

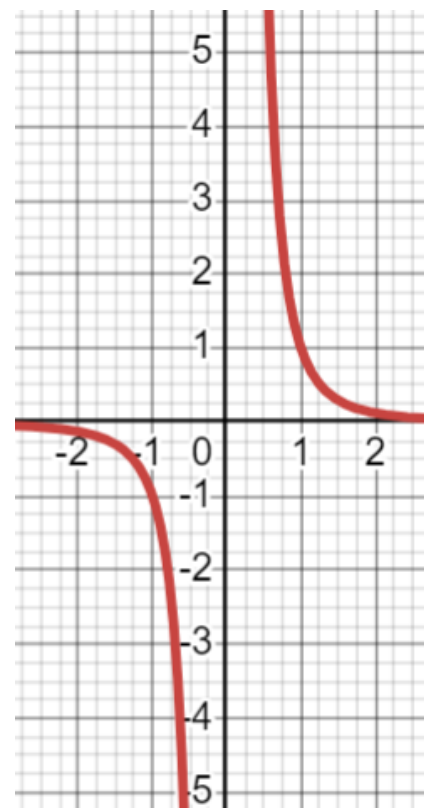
Συνάρτηση Αντίστροφης Δύναμης $f(x) = \frac{1}{x^n}$, n θετικός ακέραιος

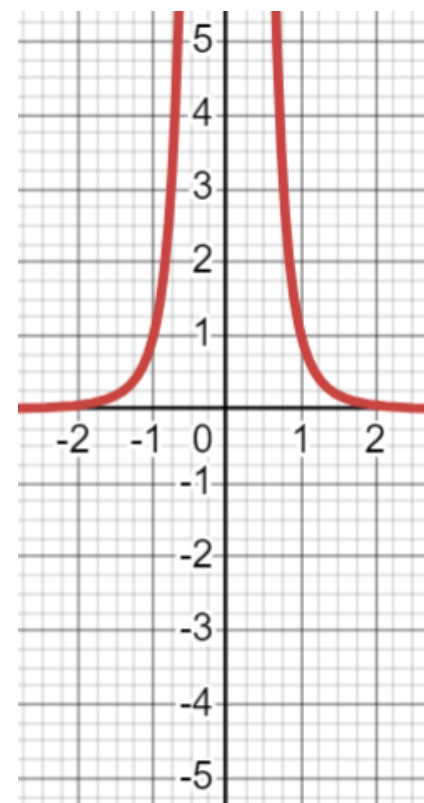
$$f(x) = \frac{1}{x}$$

$$f(x) = \frac{1}{x^2}$$

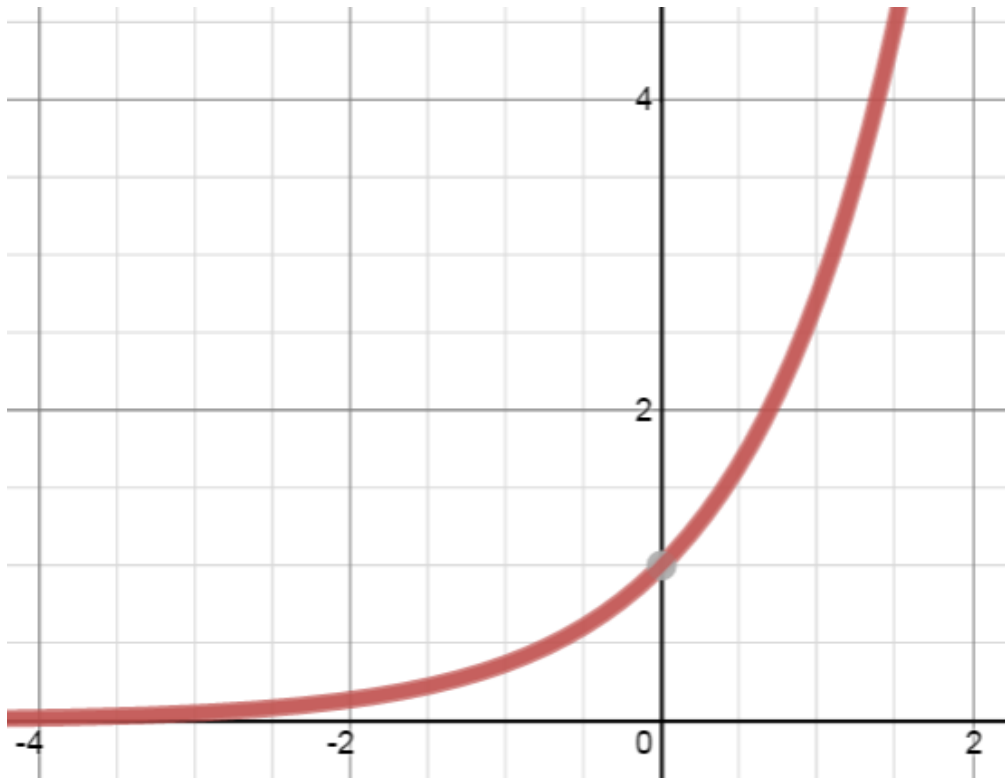
$$f(x) = \frac{1}{x^3}$$

$$f(x) = \frac{1}{x^4}$$

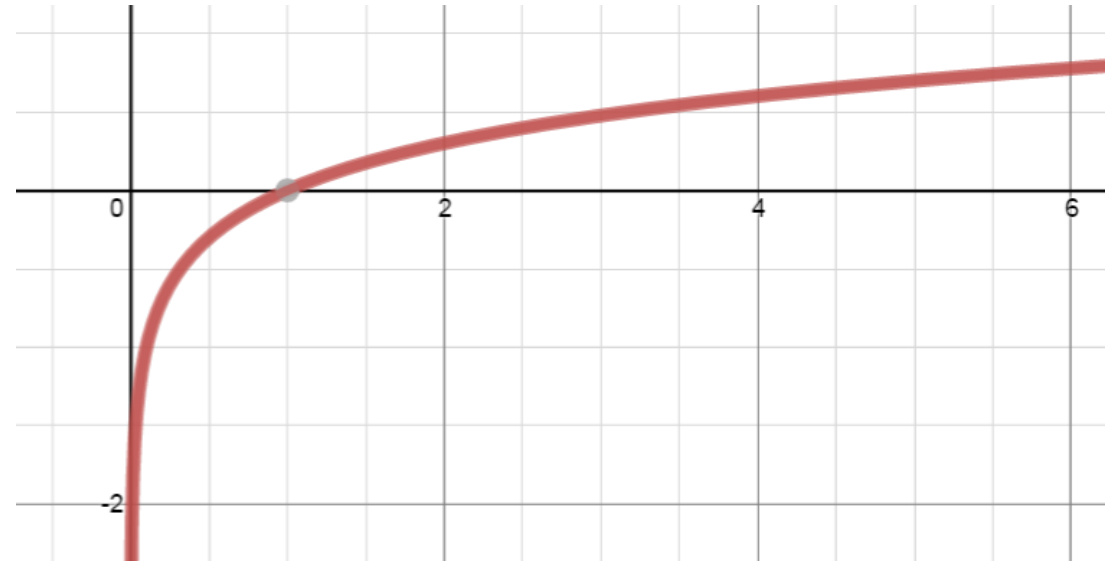
Χαρακτηριστικές συναρτήσεις (5/6)

$$f(x) = e^x$$

εκθετική συνάρτηση

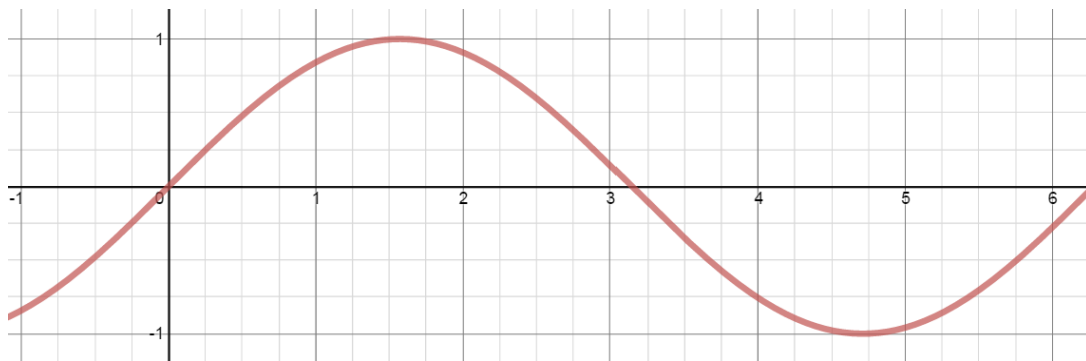
$$f(x) = \log(x)$$

λογαριθμική συνάρτηση

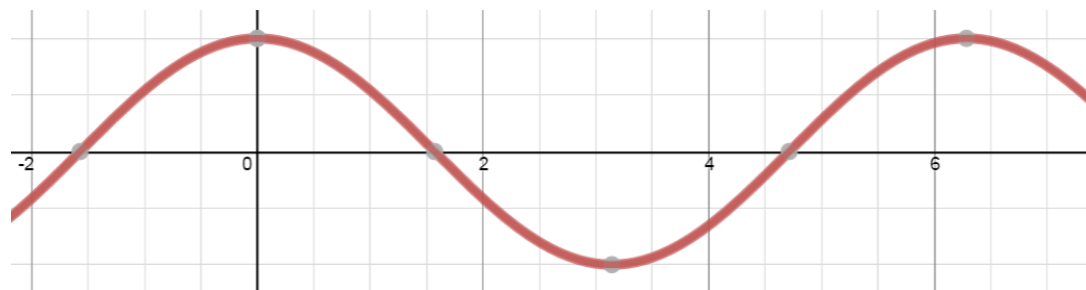
Χαρακτηριστικές συναρτήσεις (6/6)

$\sin x$

ημίτονο

$\cos x$

συνημίτονο

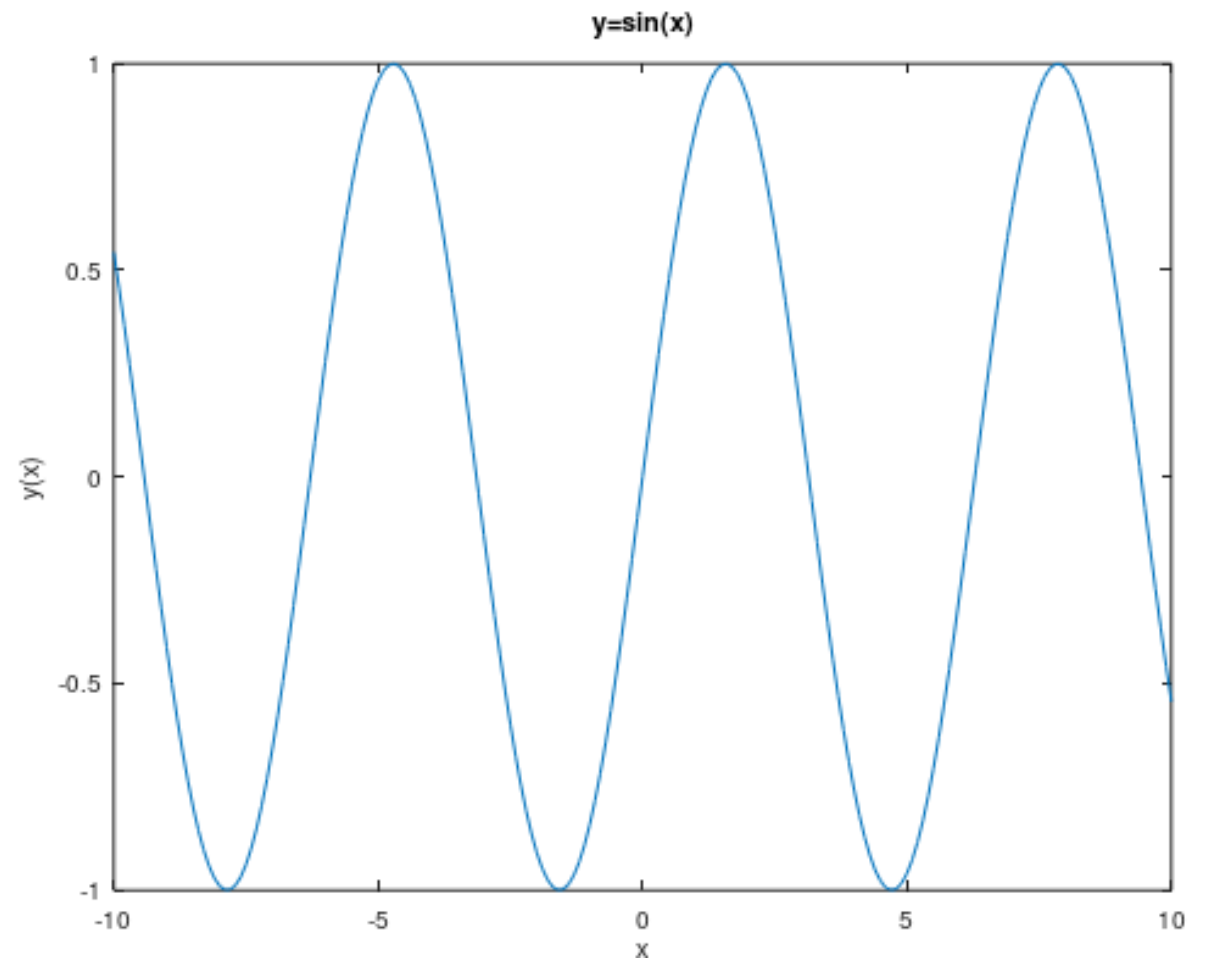
Γραφήματα στο Octave/Matlab

Εντολή **plot**

- Οι γραφικές παραστάσεις 2 διαστάσεων (στο επίπεδο) γίνονται με την εντολή - συνάρτηση **plot**
- Η plot γενικά απαιτεί 2 ορίσματα, τα οποία πρέπει να είναι διανύσματα με τον ίδιο αριθμό στοιχείων και σχεδιάζει τη γραφική παράσταση που ορίζουν τα σημεία των 2 διανυσμάτων

Παράδειγμα

```
>> x = [-10:0.1:10];  
>> y=sin(x);  
>> plot(x,y)  
>> title("y=sin(x) ")  
>> xlabel("x")  
>> ylabel("y(x) ")
```


Ασκήσεις 1,2, 3, 4 ΣΕΤ1